

ბლობა აქვს არ შეასრულოს შებრუნებული უზრუნველყოფის განჩინება, არ განათავსოს თანხა სადეპოზიტო ანგარიშზე და გაასაჩივროს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების თაობაზე ამის შედეგად მიღებული განჩინება. აღნიშნული საჩივრის ფარგლებში მხარეს შესაძლებლობა მიეცემა იდავოს არა მხოლოდ უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების, არამედ, ასევე, შებრუნებული უზრუნველყოფის განჩინების კანონიერებაზეც.

III. კომენტარი

აღნიშნული პრაქტიკით მოსარჩელეს ეძლევა შებრუნებული უზრუნველყოფის განჩინების ირიბი გასაჩივრების შესაძლებლობა, თუმცა, პრაქტიკა ყოველთვის ამგვარი არ იყო. სსკ-ის 199 II მუხლი საკონსტიტუციო სასამართლოს მსჯელობის საგანიც გახდა საქმეში №2/6/746, 31/03/2018. მოსარჩელე მიუთითებდა, რომ მან შებრუნებული უზრუნველყოფის ღონისძიების განჩინებაც გაასაჩივრა და უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებაც, თუმცა არცერთი საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ვინაიდან პირველი განჩინება კანონით არ საჩივრდება, ხოლო, მეორე განჩინების გასაჩივრებისას, სასამართლო მსჯელობს, მხოლოდ კონკრეტულად უზრუნველყოფის გაუქმების კანონიერებაზე (ანუ ადგენს ფაქტს, მოსარჩელემ შეასრულა თუ არა დეპოზიტზე თანხის შეტანის ვალდებულება). თუმცა №2/6/746 საქმეში საკონსტიტუციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსკ-ის 199 II მუხლი პირდაპირ არ არეგულირებს შებრუნებული უზრუნველყოფის განჩინების გასაჩივრების საკითხს (სსკ-ის 199 II მუხლის პირველი წინადადება შეეხება დეპოზიტზე თანხის შეტანის ვალდას, ხოლო მეორე წინადადება შეეხება უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების განჩინების გასაჩივრებას). შესაბამისად, საკონსტიტუციო სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

გონა ოყრეშიძე

► 11 – 9/2020

საპროცესო ხარჯები, როგორც დამოუკიდებელი დავის საგანი

დავის გადაწყვეტისას მხარის მიერ განეული სასამართლო და სასამართლოს გარეშე განეული ხარჯების ანაზღაურების მოთხოვნაზე უარის თქმა მხარეს ართმევს უფლებას, აღძრას დამოუკიდებელი სარჩელი სხვა დავაზე განეულ ხარჯებთან დაკავშირებით. (ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 54-ე მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2014 წლის 27 იანვრის გადაწყვეტილება № ას-165-158-2013

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მხარეთა შორის წლების განმავლობაში მიმდინარეობდა რამდენიმე სასამართლო დავა. აღნიშნული დავების ფარგლებში მოსარჩელეს წარმოეშვა გარკვეული საპროცესო ხარჯები: ტრანსპორტის, კვების, აუდიტის მომსახურების, იურიდიული კონსულტაციის, სანვაგისა და ქსეროასლების ხარჯები. აღნიშნული ხარჯების მოპასუხისათვის დაკისრებას მოსარჩელე დამოუკიდებელი სასარჩელო წარმოებით მოითხოვდა. პირველი ინსტანციის სასამართლომ მოთხოვნა არ დააკმაყოფილა. თუმცა გადაწყვეტილება ნაწილობრივ შეცვალა თბილისის სააპელაციო სასამართლომ, რომელმაც მოსარჩელეს აუნაზღაურა გზისა და ქსეროასლების გადაღების ხარჯები.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მსჯელობის საგანი გახდა, რამდენად არის შესაძლებელი სასამართლო პროცესის ფარგლებში განეული ხარჯების ანაზღაურება დამოუკიდებელი სასარჩელო წარმოების გზით. უზენაესმა სასამართლომ მიუთითა, რომ საპროცესო

სო ხარჯების ანაზღაურების მექანიზმი მოცემულია სსკ-ის 53-ე და 54-ე მუხლებში. ამასთან, საპროცესო კანონმდებლობა პროცესის ხარჯების საკითხის ცალკე განხილვის მექანიზმს არ იცნობს. პირიქით, სსკ-ის 249 V მუხლი პირდაპირ ავალდებულებს სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილში იმსჯელოს სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხზე. აქედან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ კანონმდებლობა საკმარის რეგულაციას შეიცავს საპროცესო ხარჯების ასანაზღაურებლად და მხარემ კონკრეტული დავის ფარგლებში (მათ შორის, თუნდაც საქმის ზემდგომ ინსტანციაში განხილვისას) უნდა დააყენოს ამის შესახებ შუამდგომლობა. ხოლო, თუკი მხარე ამგვარ შუამდგომლობას არ აყენებს, ივარაუდება, რომ მას არც გააჩნია საპროცესო ხარჯების მიმართ პრეტენზია.

გოჩა ოყრეშიძე

► 12 – 9/2020

ალიარებითი სარჩელი სამოქალაქო საქმეებზე

1. ალიარებითი სარჩელის აღძვრა დასაშვებია მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსარჩელეს აქვს დავის იურიდიული ინტერესი.

2. დავის იურიდიული ინტერესი არსებობს მაშინ, როდესაც მოსარჩელეს ეცილებიან უფლებაში, რაც ქმნის უფლების დარღვევის საფრთხეს, და მიკუთვნებითი სარჩელის აღძვრა არ არის შესაძლებელი.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 26 დეკემბრის გადაწყვეტილება № ას-847-2019

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა საჯარო რეესტრის, ლენტეხის მუნიციპალიტეტის გამგეობისა და მოპასუხე ფიზიკური პირების წინააღმდეგ და მოითხოვა კომლის გაყოფის შესახებ გადაწყვეტილების, საკომლო ჩანაწერისა და თანამდევნი შედეგის - რეესტრის ჩანაწერების ბათილად ცნობა. პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ კი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა სააპელაციო საჩივარი, თუმცა სარჩელი განუხილველად დატოვა ალიარებითი სარჩელის აღძვრის იურიდიული ინტერესის არარსებობის საფუძველით. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა მოსარჩელემ და მოითხოვა მისი გაუქმება.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ კერძო საჩივარი არ დააკმაყოფილა. უზენაესმა სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა ალიარებითი სარჩელის აღძვრის ინტერესზე და განმარტა, რომ ამგვარ ინტერესად უნდა ჩაითვალოს არა მხარის ზოგადი ინტერესი დავის მიმართ, არამედ კანონის მატერიალური ნორმით დადგენილი ინტერესი, რომლის რეალიზაციაც შესაძლებელი იქნება ალიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილებით. უზენაესი სასამართლოს განმარტებით სსკ-ის 180-ე მუხლის თანახმად სახეზე უნდა იყოს შემდეგი კრიტერიუმები: ა) მოსარჩელეს უნდა ედავებოდნენ უფლებაში; ბ) დავის არსებობა უნდა ქმნიდეს მოსარჩელის უფლების მომავალში დარღვევის რეალურ საშიშროებას; გ) ალიარებითი სარჩელის გადაწყვეტა დავის გადაწყვეტის საუკეთესო საშუალება უნდა იყოს - არ უნდა არსებობდეს მიკუთვნებითი სარჩელის აღძვრის წინაპირობები. სასამართლომ განმარტა, რომ წინამდებარე შემთხვევაში აღძრული იყო, მხოლოდ, ალიარებითი სარჩელი და მხარეს არ წარმოუდგენია მიკუთვნებითი სარჩელი, რაც დარღვეული ან სადავოდ ქცეული უფლების აღდგენას ვერ გამოიწვევდა.